

SVOBODNA SLOVENIJA

LETO (AÑO) LXII (56) • ŠTEV. (Nº) 36

ESLOVENIA LIBRE

BUENOS AIRES • 11 de septiembre - 11. septembra 2003

NA POTI V EVROPO

V Argentino je došel v nedeljo zjutraj poslanec in bivši predsednik prve slovenske demokratične vlade prof. Lojze Peterle. S seboj je prinesel umetniško izdelano glavo pesnika Franceta Prešerna za 50-letnico šole na Pristavi. Popoldne se je udeležil mladinskega dne v San Justu, kjer je odgovoril na nekaj naših vprašanj.

Veseli smo, da ste nas po letih spet obiskali. Kaj vas je privedlo do tega?

Precej let sem si želel, da bi spet obiskal Slovence v Argentini, letos pa je prišlo še do posebnega razloga obiska: 50 letnice in proslave slovenske šole Franceta Prešerna na Pristavi. Sem se odločil, da grem, saj me ni bilo že deset let.

Do tega pa je prišlo tako, da je bil v Ljubljani Tine Vivod, ki mi je vse razložil, nato je Vivod obiskal kiparja Kolmana, ki se je z veseljem lotil dela. Seveda pa je bilo treba umetnika spodobno plačati. Ta del obveznosti sem prevzel jaz: tako je Prešeren pristal v mojem nahrbtniku in priletel z menoj v Buenos Aires, prestal protiteroristični pregled in mislim, da bo še dolgo razveseljeval Slovence.

Se boste še kaj sestali z drugimi Slovenci?

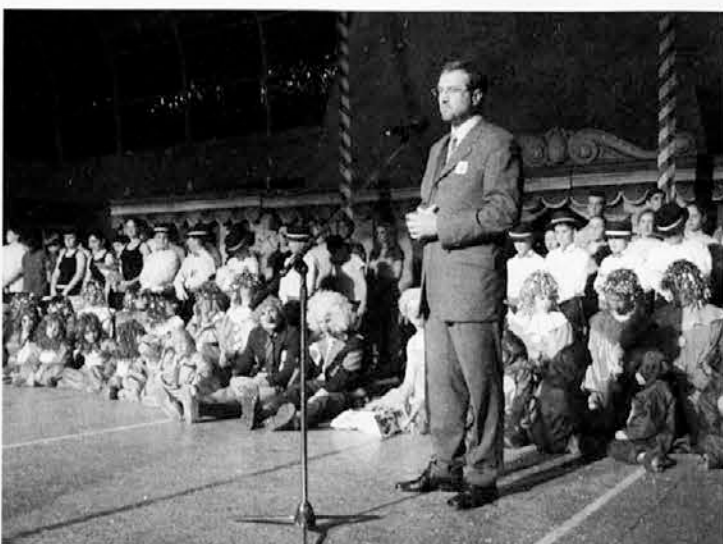
Ta teden bo zelo močan, kar se tiče srečanj s Slovenci. Obiskal bom Zedinjeno Slovenijo, imel predavanje za Slovence, srečal se bom z ljudmi Nove Slovenije, spregovoril bom po radiu, srečal se bom s slovenskimi podjetniki, obiskal tudi Zupanovo podjetje in upam, da bo proslava na Pristvi prinesla še več srečanj s starimi in novimi prijatelji, kakor se dogaja tudi danes tukaj v San Justu.

Ali boste obiskali tudi argentinske oblasti in podjetnike?

Imam tudi ta namen, vesel sem, da je izrazil željo po srečanju podpredsednik države Scioli, vesel sem tudi srečanja z zunanje-političnim odborom parlamenta s predsednikom Edvardom Menenom, pa tudi s politiki province Buenos Aires in še posebej srečanja s podjetniki, ki se ukvarjajo z importom in eksportom, kjer bomo govorili o možnosti kasnejšega gospodarskega sodelovanja. Na tem srečanju bom poudaril našo lukno, ki bo imela veliko zaledje za prost pretok blaga.

Kaj pa problem s Hrvaško. Vemo, da ste pred kratkim obem državama priporočali umerjenost?

Zaradi enostranske najave Hrvaške, da bo razglasila izključno gospodarsko cono, ki so pripeljale do nacionalističnih izjav, mislim da je vrh tega dogajanja mimo. Predlagal sem, da se zgodba vrne za diplomatsko mizo, kjer je treba v duhu dobrega sosedstva in upoštevanju evropskih standardov pogledati, kaj so inetresi enih in drugih, oboji živimo ob istem morju, čeprav ga imajo eni manj in drugi več, čeprav je Hrvaška prišla do spoznanja, da nima smisla, da gredo v enostranska dejanja. Zadnji dogovori kažejo, da bo prišlo do pogovorov in rešitve vprašanj, in mislim, da bo prišlo tudi do napredka.

Sedaj stoji pred nami vstop Slovenije v EZ

Ko so predstavniki Slovenije podpisovali v Atenah pogodbo z EZ, sem dejal: Poslej mi je vseeno, ali imam še kako politično službo ali ne, saj sem svoje prejšnje delo uspešno končal. Seveda s tem podpisom ni konec mojega političnega dela, leto in pol sem bil na konvenciji, ki se je ukvarjala s prihodnostjo EZ, kjer sem bil predstavnik vseh držav kandidat. Tako sem naredil še eno politično šoli. Milsim, da bi to znanje, ki sem ga tam dobil, moral uporabiti v korist Slovenije in tudi celotne Evrope. Naš uspeh in status bo odvisen od tega, koliko in kako bo celotna EZ napredovala.

Zdaj sem tudi eden od sedmih opazovalcev v Evropskem parlamentu. 1. maja bomo imenovani za parlamentarce, v začetku junija pa bodo volitve. Upam, da bom dobil toliko podpore, da bom postal edene prvih evropskih poslancev. Govori pa se tudi, da bi bil glede na politične izkušnje primeren kandidat za predsednika evropskega parlamenta. Če pa se bo EZ odločila, da ponudi to službo, mislim da bi bil moj politični življenjepis konkurenčen z drugimi. To bi bila možnost Slovenije da se dodatno uveljavi na drugem odru.

S tem, ko bomo vstopili v EZ, bomo do neke mere izpolnili naše ključne narodno politične cilje. Tako je bila naša želja, ko smo ustanovili lastno državo: Mi želimo biti del Združene Evrope in nas ne bo več bolela glava kot nas je v preteklih stoletjih, ko smo doživljali močne pritiske, izrazito nacionalistične, predvsem v 19. in 20. stoletju. Milsim, da so ti časi mimo, da se nam ne bo treba bati več za naše meje. Pred nami je nov okvir, v katerem lahko gospodarsko zadihamo vse drugače kot prej, se povežemo drugače z evrosko znanostjo, vprašanje po naši kulturi bo močnejše kot doslej, odpirajo se nam možnosti, od nas pa bo odvisno, kako bomo to izkoristili, kako se bomo promovirali. Tako bo veljalo za Slovenijo kakor za druge člane.

Pogovarjal se je Tine Debeljak

Prof. Peterle govori na Mladinskem dnevu v San Justu, 7. septembra

Diplomatska dejavnost glede ekonomske cone

Zunanji minister Dimitrij Rupel se je v zvezi s hrvaško namero o razglasitvi izključne ekonomske cone (EEZ) v Jadranu v torek znova obrnil na Evropsko unijo z novim pismom, v katerem protestira zaradi te hrvaške namere. Na Evropski komisiji in sedežu NATO pa niso želeli komentirati ponedeljkovih besed ministra Rupla, da bo Slovenija zaradi namere Zagreba pretehtala smiselnost nadaljnje podpore vstopu Hrvaške v povezavi.

Rupel se je pogovarjal tudi z italijanskim kolegom in predsedujočim svetu ministrov EU Francom Frattinijem - ta je potrdil, da ni nobenega dvostranskega dogovarjanja med Italijo in Hrvaško glede EEZ - ter s predsednikom deželnega odbora Riccardom Illyjem. Medtem je hrvaški premier Ivica Račan v prvem odzivu po pozivu na posvet slovenskega veleposlanika v Zagrebu Petra Bekeša ocenil, da je „rožljanje s političnim orožjem“ skrajno neprimerno. Hrvaški predsednik Stipe Mesič pa je odločitev o pozivu Bekeša označil za prenapljeno.

Minister Rupel je, kot je bilo moč izvedeti v Bruslju, pisal evropskima komisarjema Guenterju Verheugnu in Chrisu Pattnu, ki sta pristojna za širitev oziroma zunanje odnose, visokemu predstavniku EU za zunanjo politiko in generalnemu sekretarju ministrskega sveta EU Javierju Solani ter zunanjemu ministru in predsedujočemu EU Frattiniju

Emma Udwin, tiskovna predstavnica komisarja Pattna, pod pristojnost katerega na komisiji sodi Hrvaška, pa je dejala, da „so v stikih z obema stranema, čeprav pristojnosti na tem področju Evropska komisija nima - ne moremo določati izključnih ekonomskih con ali celo meja med državami“. „Verjamemo pa v regionalno sodelovanje in posvetovanja,“ je dodala in dejala, da je v tem okviru Evropska komisija Hrvaški svetovala, naj pred odločitvijo o razglasitvi EEZ počaka na novembrsko ministrsko konferenco o zaščiti Sredozemlja v Benetkah ter naj o vprašanju tudi začne posvetovanja z vsemi zainteresiranimi državami, torej tistimi, ki mejijo na Jadransko morje.

Sicer pa na komisiji celotno problematiko postavljajo tudi v politični kontekst. „Zadnje dogajanje trenutno postavljamo predvsem v politični kontekst. Na Hrvaškem se je pred novembrskimi volitvami že začela volilna kampanja in to pojasnjuje vročico zadnjih dni,“ so dejali različni viri na komisiji, ki pa niso želeli biti imenovani.

Na Evropski komisiji in sedežu NATO v Bruslju pa niso želeli komentirati besed ministra Rupla, da bo Slovenija v luči poslabšanja odnosov z Zagrebom zaradi njegove namere razglasiti EEZ v Jadranu pretehtala smiselnost podpore vstopu Hrvaške v povezavi.

Rupel je slovenska stališča glede namere Hrvaške o razglasitvi EEZ v Jadranu predstavil tudi italijanskemu zunanjemu ministru in predsedujočemu EU Frattiniju. Rupel je poudaril, da za Slovenijo ni spre-

jemljiva enostranska razglasitev takšne cone, ki bi povzročila vsega omejila Slovenijo kot pomorsko državo. Ob tem je poudaril, da tudi Slovenija pripisuje velik pomen skrbi za ustrezno ekološko in ribolovno zaščito Jadranskega morja ter meni, da morajo jadranske države skupaj ter skladno s standardi EU poskrbeti za zaščito Jadrana pred neprimernim izkoriščanjem.

Frattini je dejal, da se Italija strinja s temi slovenskimi stališči, ter izpostavil, da je izkoriščanju Jadranskega morja potrebno nameniti skupno skrb. Poudaril je še, da je potrebno pri reševanju tovrstnih vprašanj spoštovati standarde in okvir EU, enostranski ukrepi pa bi bili po njegovem mnenju v nasprotju s tem.

Državni podsekretar na italijanskem zunanjem ministrstvu Roberto Antonione pa je v pogovoru za Radio Slovenija zatrdil, da ne držijo govornice, da naj bi Italija in Hrvaška še pred koncem leta podpisali sporazum o razglasitvi EEZ v Jadranskem morju. Italija se strinja, da se je o zaščiti Jadranskega morja potrebno pogovarjati, ne odobrava pa enostranskih odločitev, je poudaril Antonione. Priznal je sicer, da se je v zvezi s tem na svojem zadnjem obisku v Zagrebu junija letos s hrvaško stranjo pogovarjal o ustanovitvi delovnega omizja, vendar ga državi še nista oblikovali. K pogajalski mizi je potrebno povabiti vse zainteresirane strani in potrebno je upoštevati smernice Evropske unije, je menil Antonione.

Hrvaški predsednik Mesič je odločitev MZZ o pozivu veleposlanika Bekeša na posvete v Ljubljano označil za prenapljeno. „Odločitev je prenapljena, in če bi ostalo samo pri tem, ne bi pustila neke večje sledi v odnosih med Hrvaško in Slovenijo,“ je menil v pogovoru za Hrvaški radio. „Ministri sicer pozivajo na posvete veleposlanike, vendar pa ni potrebno, da se to odraža v javnosti. Tokrat je bilo to storjeno malo bolj dramatično,“ je komentiral odločitev MZZ. Kot je poudaril, „gre vendarle za prenapljeno, saj Hrvaška ni sprejela niti ene odločitve - ne odločitve, ki bi zadevala izključno ekonomsko cono, ne odločitve, ki bi zadevala ekološko zaščito ali gospodarjenje z ribjim fondom“. Vendar pa mora Hrvaška po Mesičevih besedah te probleme rešiti, če želi v Evropo. Sicer pa pričakuje, da se bo položaj v odnosih med državama umiril.

Dan pred začetkom izrednega zasedanja hrvaškega sabora pa je Hrvaška stranka prava (HSP) v parlamentarni postopek poslala predlog o razglasitvi EEZ v Jadranu. Za to se je stranka odločila glede na to, da je sabor o tem vprašanju na pobudo HSP že razpravljal septembra leta 2001. Kot je na novinarski konferenci še dejal predsednik HSP Džapič, bi moral sabor o razglasitvi EEZ enostavno glasovati brez nove razprave. Na drugi strani pa je podpredsednica vladne Hrvaške kmečke stranke (HSS) Ljubica Lalič ocenila, da vprašanje razglasitve EEZ potrebuje novo in resno razpravo v saboru, ne glede na to, da so o tem vprašanju v saboru že razpravljali leta 2001.

GLEJ...

RAZSTAVA DR. DEBELJAKA V NUK.....	2	IZ SLOMŠKOVEGA DOMA ..	3
RAZSTAVA O SLOVENSKI EMIGRACIJI V ARGENTINI ...	2	DRAGA 2003	3
		MLADI V CARAPACHAYU ...	3

V NUK razstava ob 100-letnici rojstva dr. Tineta Debeljaka

V Narodni in univerzitetni knjižnici (NUK) so v četrtek, 4. septembra, opoldne odprli razstavo, posvečeno 100-letnici rojstva dr. Tineta Debeljaka. Odprta bo do 2. oktobra.

Razstava, naslovljena **Sem senca zapuščena**, sodi v sklop predstavitev del tistih avtorjev, ki so bili v Sloveniji zaradi svojega medvojnega delovanja prezrti in v nemilosti in jih NUK pripravljala že več let. Tine Debeljak, medvojni kulturni urednik časnika Slovenec in urednik literarne revije Dom in svet, v izseljenstvu imenovan 'patriarh slovenske literature', pa se, kot je zapisala avtorica razstave Rozina Švent, uvršča na sam vrh tega seznama "zamolčanov".

Debeljak se v medvojnem času ni držal zapovedanega kulturnega molka, saj je bil prepričan, da so v kriznih časih ljudje še bolj potrebni žive slovenske besede. Po koncu vojne se je najprej umaknil v begunstvo in leta 1948 dokončno v Argentino. Poleg tega, da je moral zapustiti domovino, ga je sprva še dodatno prizadela ločitev od družine, ki se mu je pridružila šele leta 1954.

Razstava v NUK je dvodelna; prvi del je posvečen Debeljakovemu literarnemu opusu do odhoda v tujino, drugi del pa predstavlja njegovo kulturno delovanje v zdomstvu.

Prisotni so bili vnuk Ivan Vombergar, sorodniki, urednik Marjan Gril iz Družine, predsednik muzejskega društva iz Škofje Loke, podžupan iz Loke, Alenka Poznič z možem, Sonja Avguštin, Tinka Urbančič, ga. Anica Moder - Pavlovčič, dr. Zvone Žigon, direktor NUKA, itd.

Goste je pozdravila Rozina Švent in predstavila razstavo. Izdali so tudi brošuro, Črtomir Špacapan z urada za Slovence po svetu je govoril o emigraciji in o Debeljakovem delu.

Denis Poniž, ki je pred leti uredil Debeljakove zbrane pesmi Čolnar iz daljave, pa je govoril daljše precej tudi o političnem ozadju emigracije. Rekel je, da bi morali obravnavati v učbenikih emigrantske pisatelje kot Slovence in ne posebej, jih ovrednotiti in postaviti ob bok piscem tistega časa.

Razstava predstavlja prvo dejanje letošnjih "Debeljakovih spominskih aktivnosti" v Sloveniji, v okviru katerih bodo Debeljaku prihodnji mesec v aleji velikanov v Škofji Loki postavili doprsni kip, njegova vnuka pa sta skrbno uredila knjigo Debeljakovih črtic Črni Kamnitnik, ki bo izšla v kratkem.

Zloženska ob razstavi, ki jo je pripravila Rozina Švent, med drugim glasi:

Dr. Tine Debeljak se je rodil v Škofji Lok, kjer je obiskoval osnovno šolo in nato šolanje nadaljeval na gimnaziji - v Škofovih zavodih v St. Vidu pri Ljubljani. Po maturi se je vpisal na ljubljansko univerzo, na študij slavistike, ki ga je končal leta 1927. Že v času študija se je veliko ukvarjal s proučevanjem slovanskih jezikov in s prevajanjem (češčina, poljščina, ruščina). Vse je že kazalo

na to, da se bo povsem posvetil znanstveni (profesorski) karieri, vendar ga je tok dogodkov "odnesel" v povsem druge vode. Svojo prvo profesorsko službo je nastopil v začetku leta 1931 v Črni gori - v Nikšiču. Velika oddaljenost od Ljubljane in njenega kulturnega življenja ga je konec leta 1934 pripeljala do odločitve, da je zapustil to delovno mesto in se vrnil v Ljubljano. Tu se je kmalu za tem poročil z Vero Remec in prevzel mesto kulturnega urednika pri časniku Slovenec. Na tem mestu je ostal do 5. maja 1945, ko se je sam odločil za pot v tujino (najprej v Avstrijo in nato v Italijo, od tu pa je leta 1948 za stalno odpotoval v Argentino), žena in otroci pa so ostali v domovini in so se mu pridružili šele leta 1954...

Dr. Tine Debeljak bi lahko imenovali tudi "človeka dveh domovin", danes pa bi mu lahko nadel tudi častni naziv "kulturnega ambasadorja Slovenije". Njegovo več kot pol stoletno bivanje v daljni Argentini je odločilno zaznamovalo skoraj vse kulturno delovanje tamkajšnje zdomske skupnosti. Z njegovo smrtjo, leta 1989, smo veliko izgubili vsi - tako zdomska Slovenija kot matična domovina.

Razstava "Sem senca zapuščena"; je le eden od poizkusov, da bi se tudi domovina spomnila svojega izgubljenega in po krivici prezrtega sina. Razstava je sestavljena iz dveh delov, prav tako, kot je bilo v resnici fizično ločeno Debeljakovo življenje in delo.

Rozina Švent

Za kaj gre pri novem referendumu

Pred nami je nov referendum, o katerem bolj malo vemo. A se da povedati v kratkih besedah. Pred nekaj meseci so izdelali nov zakon o obratovnem času trgovin. Rečeno je bilo, da so razen dežurnih trgovin ostale ob nedeljah zaprte. Nekaterim pa to ni bilo všeč in so pričeli s propagiranjem, da naj bodo ob nedeljah trgovine odprte, da s tem koristijo delavstvu in gospodinjam. Seveda pa to po drugi strani marsikomu, za katerega so nedelje dan počitka, ni všeč. Nedelja je dan počitka, družinskega in domačega življenja, pa še vemo, da je pisano, da je Bog sedmi dan počival.

Zatorej je sedaj razpisan referendum, da se odloči, ali naj bodo trgovine ob nedeljah zaprte. Zato se je Nova Slovenija za referendum 21. septembra izrekla za nedeljo kot dela prost dan. Tako se Nova Slovenija obrača na člane in vse državljanke, da se referendumu udeležijo in da se na njem izjavijo:

Da smo za omejitev delovnega časa trgovin.

nisti. Sicer so v okolici znanega turističnega središča Bariloce številna krajevna imena slovenska.

Predvsem pa je argentinske Slovence od samega začetka odlikovala izredno pestra in razširjena kulturna in prosvetna dejavnost. V Argentini je bilo doslej izdanih nad 370 slovenskih knjig, med njimi tudi prva španska vadnica za Slovence in slovenski prevod argentinskega nacionalnega epa Martín Fierro. Danes 110 učiteljic in učiteljev ob sobotah in nedeljah v slovenskih društvi mlade generacije prostovoljno poučuje slovenski jezik in kulturo.

Odprija razstave so se udeležili številni predstavniki argentinskih oblasti, številni diplomati, predstavniki univerze in medijev ter številni rojaki Slovenci. Vodil je odprtje prof. Martín Duh, na odprtju razstave je spregovoril tudi direktor argentinskega urada za migracije Jorge Rampoldi, direktor muzeja o emigrantih dr. Ochoa, pozdravil pa je goste tudi veleposlanik republike Slovenije mag. Bojan Grobovšek. Prisotne je pozdravila še direktorica Slovenskega etnografskega muzeja Inja Smerdel, ki je ob tej priliki priletela iz Slovenije. Plesne točke je zaplesala skupina Maribor iz Carapachaya, pevske pa zbor iz San Martina pod vodstvom Lučke Marinček Kastelic.

Razstava bo odprta do 21. septembra 2003. V tem času bo v Buenos Airesu v prostorih Muzeja priseljevanja v Buenos Airesu ciklus predavanj: v soboto, 13. t.m. in 26. t.m. ter v nedeljo 21. t.m. bodo predvajali od 11h do 15h video o Sloveniji in slovenski emigraciji v Argentini, v soboto, 13. septembra ob 16.30 bo govorila prof. Mojca Jesenovec o slovenski literaturi v Argentini, v soboto 20. septembra ob 15 bo govoril Carlos Bizai o prvem naselitvenem valu, ob 16 Esther Cmor o Prekmurcih v Avellanedi, in ob 17. Oscar Molek o slovenskih imenih v argentinski kulturi.

Podrobnosti o razstavi bomo priobčili v naslednji številki.

IZ ŽIVLJENJA V ARGENTINI

TONE MIZERIT

Čeprav so bile to nedeljo volitve v provinci Santa Fe in bodo prihodnje v prestolnici in ključni provinci Buenos Aires, je bila pozornost osredotočena okoli pogajanja z Mednarodnim denarnim skladom. Od uspešnega podpisa sporazuma je v prihodnje veliko odvisno.

Ley de Lemas. Ponovno je imel odločilno besedo v tretji največji provinci Santa Fe zakon ki predvideva, da se seštejejo vsi glasovi iste stranke najbolj voljenemu kandidatu te stranke. Predvsem se je to poznalo pri volitvi guvernerja. Zmagal je peronizem nad socialisti. Prihodnji guverner Jorge Obeid je sicer prejel skoraj 250.000 glasov manj kot socialist Hermes Binner, a so mu prišli glasove drugega peronističnega kandidata Hammerlyja (249.800 glasov) in Cavallera (77.000 glasov). Tako je peronizem skupaj prejel 43,46%, socialistična povezava pa 38,43%. Na tretjem mestu so se uvrstili prazni („beli“) glasovi s kar 15%. Če temu dodamo, da se je volitev udeležilo samo 73% volilnih upravičencev lahko razberemo izraz ljudske nejevolje nad politiki in politiko.

Kirchner napreduje?

Obeid je bil Kirchnerjev kandidat na volitvah, Hammerly pa Reutemanov. Lahko rečemo da je Kirchner zmagal? Da in ne. Po eni strani je bil Reutemann množično izvoljen za senatorja za provinco Santa Fe in vemo, kako je parlament važen za argentinsko prihodnost. Po drugi strani pa, čeprav je res, da je Kirchner podpiral Obeida, zaradi strankarskih razlogov, so mnogi opazovalci trdili, da bi še raje videl, da bi zmagal socialist Binner, s katerim ga družijo staro prijateljstvo. Lahko torej govorimo o remiju v tej partiji.

Sedaj je na vrsti prestolnica.

Prihodnje nedeljo pa bo drugi krog volitev v mestu Buenos Aires. Poslanci in mestni svetniki so že določeni, potrditi je treba le vodjo (neke vrste mešanica med županom in guvernerjem), za kar se pulita dosedanji vodja Ibarra, jasno levičarsko usmerjen, in Macri, ki zastopa sredino in desnico. Ibarra ne bi imel nikakih izgledov zmage, če ne bi ves čas kampanje prav do zadnjega dne užival jasno in odločilno podporo predsednika. Kirchner se je tako zapletel v te volitve, da bo morebiten poraz Ibarre tud njegov osebni poraz. Izid ni jasen. Večina ustanov javnega mnenja prisodijo majčkeno prednost levici, a Macri ji je za petami in je še kar nekaj volilcev neodločenih. Poleg tega se je končno izkazalo, da je v prvem

krogi Macri prejel več glasov, kot so prvotno našteji in je bila razlika v njegov prid kar 4%.

Kaj pa provinca? Provinca Buenos Aires je največji volilni okraj in njeni zastopniki sami sestavljajo kar tretjino poslanske zbornice v narodnem parlamentu. Tukaj peronizem nima problema. Privoščiči si celo lahko, da kar trije kandidati trdijo, da zastopajo peronistične ideale. Uradno stranko zastopa sedanji guverner Felipe Sola, ki išče ponovno izvolitev s podporo kaudilla Duhaldeja, bivšega predsednika, ki se je vrnil v politični boj. Duhaldejeva žena Chiche pa načeljuje listo narodnih poslancev. Sola ima s podporo strankinega aparata zagotovljeno zmago. Pod peronistično oznako nastopa še bivši vojaški oficir in ustanovitelj MODINA Aldo Rico, ter bivši komisar Patti, ki predstavlja menemizem. Ne o radikalizmu, niti o levičarski formaciji ARI Elise Carrio ne moremo pripisati kakih resnejših izgledov za poštetno uvrstitev.

Zapleten podpis. Še hiter pogled na gospodarsko področje. Debata med FMI in sedanjo vlado je izredno trda. Vsaka stran vztraja na svojih položajih in nihče ni pripravljen preveč popustiti. Pravzaprav je v zadnjih dneh Sklad odstopil od zahteve glede kompenzacije bankam zaradi asimetrične pesifikacije dolgov. Prav tako so se zedinili okoli previška državnega proračuna. A globoka vrzel je v zadevi povišice javnih tarif in še drugih točk. Pravzaprav je vzrok zavlačevanja ta, da tudi v FMI niso enotnega mnenja. ZDA so bolj pripravljene popustiti. Evropske države pa se neizprosno potegujejo za povišanje tarif, ker imajo njihova podjetja največ interesov na tem področju. Kljub vsemu pa eni in drugi napovedujejo, da je podpis skoraj pred vrati. Ta torek, 9. septembra je zapadel rok za plačilo 2.900 milijonov dolarjev, ki jih je država dolžna Fondu, in sam predsednik je ukazal da če ne pride do sporazuma, naj se plačilo odloži. Upanje na pozitiven izid je naraslo potem, ko je v ponedeljek Roger Noriega, odgovorni za Južni del kontinenta pri ameriški vladi, zahteval, naj bo FMI do Argentine „smotern in razumevajoč“. Podpis je tudi ključno važen za refinanciacijo 16.000 milijonov dolarjev, ki jih mora država odplačati fondu v prihodnjih treh letih.

Seveda, če sporazuma ne bo, ni niti govora o refinanciaciji celotnega zunanega dolga, ki je najhujša rak rana argentinskega gospodarstva.

V Argentini razstava o slovenskih priseljencih

V Muzeju priseljevanja v Buenos Airesu so 7. septembra slovesno odprli razstavo o slovenskih priseljencih v Argentini. Razstava, katere pokrovitelj je slovensko veleposlanstvo v Argentini, je zgodovinski prikaz posameznih priseljenjskih valov Slovencev v Argentino in razlogov zanje. Razstava prikazuje in razlaga kulturno, šolsko in športno dejavnost priseljencev v okviru slovenskih društev ter izven njih ter dosežke posameznikov. To je prva tovrstna razstava v Argentini, še posebej pa velja poudariti, da so jo skupno pripravili vsa slovenska društva in organizacije v Buenos Airesu in v Argentini.

Razstava o slovenskih priseljencih v Argentini, ki so pripravljali šest mesecev ob strokovni pomoči slovenskega Etnografskega muzeja, v imenu katerega je tehnično pripravila razstavo Daša Hribar, bo odprta v času vsakoletnih praznov in prireditvev v spomin emigrantom. Razstave in prireditve, ki se odvijajo v kompleksu stavb, kjer so priseljenci bivali prve dni po svojem prihodu v Argentino, vsakič obišče več kot 20.000 obiskovalcev. Zato je to odlična priložnost, da se veliko število Argentinecav prek razstave in spremljujoče brošure seznanijo z delovanjem slovenskih društev in organizacij ter posameznikov v Argentini, posredno pa tudi s Slovenijo.

Obiskovalci se med drugim lahko seznanijo z dejstvom, da je znameniti nogometni stadion Boca Juniors v Buenos Airesu projektiral primorski Slovenec, arhitekt Viktor Sulčič. Slovenci, ki so se po drugi svetovni vojni naselili v Bariločah, pa so v Argentini uvedli nordijsko smučanje in zasloveli kot izborni andi-

SLOVENC V ARGENTINI

42. mladinski dan
v Carapachayu

Človekovo življenje se vije po nepredvideni poti. Sedanost se pretaka v prihodnost in mirni korak po svežini, ki jo daje senca, lahko postane polni tek pod pekočim soncem. Hoja je seveda olajšana, če imaš podporo prijatelja. Z njim deliš dobre in slabe trenutke, ga prosiš za nasvet in mu slepo zaupaš. Mladinski dnevi nudijo priložnost vzpostavljati te prijateljske vezi. Carapachayska mladina je v nedeljo 24. avgusta povabila vse prijatelje na svoj 42. mladinski dan.

Slavje se je začelo, kot je običajno, z sveto mašo in se nadaljevalo s tekmovanji. Prvo mesto so pridobili tako dekleta kot fantje iz San Justa. Nakar so se ljudje počasi pomikali v dvorano, kjer so počakali na kulturni program.

Zastor se odpre. Na sredi stoji miza, ob njej pa karapačajska mladina. Sejo so sklicali, da bi rešili nujen problem, kaj in kako bi predstavili kulturni program svojega dne. Oglasi se eden izmed odbornikov, da pozna skupino ljudi, ki rešujejo vsakovrstne probleme. Prikažejo se štirje fantje, ki jih imenujejo „simulanti“. Po kratki debati, pridejo do rešitve. Izberejo dva odbornika, katera pričnejo učiti kitaro. Po kratki vaji, morata, vsak posebej, pokazati kaj se je vsak naučil. Prvi odbornik stopi v ospredje in zapoje „I'm gonna get down with my baby“, toda skupno mnenje je, da je pesem dolgočasna. Naslednji

fant pa zaigra Čukovo „Ta vlak“, ki bi bila res prilična, toda pridejo do zaključka, da je pesem preveč znana in da potrebujejo nekaj novejšega.

Naslednji predlog je ples. Simulanti postavijo dekleta v vrsto in jih ob ritmu glasbe uče osnovne korake rock and rolla. Toda dekletom ne gre ne naprej, ne nazaj. Stalno se spotikajo in prerivajo. Simulanti ugotovijo, da tudi te ne bodo dosegli cilja in si znova pričnejo beliti glave, kako naj jim pomagajo. „Možička lahko naredijo!“ se sliši glas. Vsi se vrte okrog mize in pomagajo, da sta se dva fantiča oblečeta v pritlikavca. Toda to ne zadošča za cel kulturni program!

Simulantje so pripravljani za vsako delo in se ponudijo tudi predsednici sestaviti govor za to priložnost. To ni lahko delo, simulante znova ne dosežejo cilja in ugotove, da so doživeli popoln poraz!

Mladinski dan je tu in mladina se odloči, da pokaže publiko to, kar so jih simulante naučili. Na odru se prikaže pritlikavec in izreče dobrodošlico vseh mladini ter predstavi mladinsko predsednico, Alenko Žnidar. Ta za zaključek ponovno pozdravi publiko in se zahvali za navzočnost. Poudari, da kljub temu, da so vedno eni in isti, ki delajo, ne izgubljajo upanja, saj njihovo geslo je: „Z upanjem gremo naprej!“

Sledile so zahvale vsem, ki so sodelovali, še posebej odboru doma in kuharicam. Podelili so pokala prvacom v odbojki in žrebali torto kot vsako leto. Praznovanja je bilo konec in lotili so se najneprijetnejšega dela: pospravljanja, za katerega so tudi poklicali simulante. Zastor se je počasi zaprl in vsi so se predali klepetu ob pričakovanju prvih zvokov glasbe, da bi se malo zavrteli!

KA

SLOMŠKOV DOM

Družinska nedelja

Okoli praznika svete Roze se na južni polobli kar redno razdivja nevihta. No, letos se je malo zakasnela in v nedeljo 31. avgusta je bilo vreme kot naročeno za kulturni in družabni praznik v Slomškovem domu. Skupnost šolskega tečaja Antona Martina Slomška je namreč za to nedeljo pripravila celodnevno praznovanje: **Družinsko nedeljo**. Že pri službi božji je bilo vidno sodelovanje šolskih otrok in učiteljstva pri petju, berilih, prošnjah in darovih. Župnik Franci Cukjati pa je še posebej nagovoril družine, ki so se v velikem številu udeležile slavlja.

Po zajtrku je bil v dvorani razgiban živopisan nastop „**Potovanje po Sloveniji**“, ki je v sliki, odrskem nastopu in glasbi povezal prav vse šolarje: od vrtca do osmega razreda je mladež pokazala, česa vsega so se zmožni naučiti, učiteljstvo pa ponovno potrdilo svoje sposobnosti in ljubezen, s katero se velikodušno razdajajo šolarjem in našim družinam. Program je uvedla voditeljica Slomškove šole Helena Rode in povabila družine in prijatelje naše šole, da bi skupno preživeli lep dan, za uvod pa se podali na romanje po slovenskih pokrajinah, kamor nas bodo vodili naši

otroci: enkrat kot pevčki, pa kot plesalci v narodni noši in v prikupnih kostumih zajčkov, kužkov ali petelinčkov. Odlični izbor in projekcija slik ter glasbena oprema - petje in orkestracije - je sestavljala prav zanimivo predstavo. Poudariti je treba, da so bili otroci dobro naučeni, pa tudi poslušni in lepe glasove imajo. Če so se mali iz vrtca postavili s krajšimi pesmicami, so pa učenci višjih razredov ubrano zapeli cel venec živahnih narodnih in otroških pesmi: Barčica, Jaz pa pojdem na Gorenjsko, Moja dekleta je še mlada, Na planincih sončece sijaje, Po Koroškem po Kranjskem, Če študent na rajžo gre, Pri nas na Koroškem, Sijaj sijaj sončece, Na planincih, Moj očka in Moja vas. Z nahrbtnikom otovorjeni „popotniki“ Zofija in Veronika sta uvajali potovanje po posameznih pokrajinah, primerna scena pa je ustvarila razpoloženje.

V imenu odbora staršev se je Marjana Lenarčič Dobovšek zahvalila voditeljici, učiteljstvu in vsem ki so sodelovali pri akademiji: Olgi Bohinc, Patricija Mugerli, Aleksandra Omahna, Erika Ribnikar, Gabi Malovrh, Helena Rode, Mojca Vombergar, Helena Loboda Oblak, Meta Debeljak Vombergar, Veronika Grab-

nar Pregelj, Olga Šemrov Omahna, Marcel Brula, Anka Smole Kokalj, Olga Pregelj Mehle, Mirjam Mehle Javoršek, Vera Rugar Bohinc, Mirjam Oblak, Marjana Šušteršič Rezelj, Tone Rode in Dani Cestnik. Za konec je vsa dvorana z otroci zapela Moj očka ima konjička dva. Glasbeni del programa je učinkovito vodil Marcel Brula.

Sledilo je skupno kosilo,

ki so ga pripravile gospe pod vodstvom Pavle Kovač Škraba v organizaciji odbora staršev. Sončen dan je kar vabil na vrt in igrišča, kjer je Alenka Čop Malovrh organizirala družabne in razvedrilne igre za starše in otroke. Najmlajši pa so imeli dosti veselja in so se naskakali v „čarobnem gradu“ in drugih igralih na vrtu Slomškovega doma.

J. T.

38. študijski dnevi Draga 2003

S predavanjem dosedanjega državnega sekretarja na MZZ za Slovence po svetu in v zamejstvu in novega slovenskega generalnega konzula v Trstu Črtomirja Špacapano so se 7. septembra v parku Finžgarjevega doma na Opčinah začeli 38. študijski dnevi Draga, ki letos potekajo pod geslom **Človeka lahko iztrgaš iz domovine, domovine ne moreš iztrgati iz človeka!** V treh dneh so na študijskih dneh poskušali odgovoriti predvsem na vprašanje, kaj se

Nova obletnica
Rožmanovega doma

V nedeljo 31. avgusta je Rožmanov dom obhajal svojo 36. obletnico. Kar lepo število rojakov se je zbralo v prostorih doma. Najprej je bila maša za žive in pokojne dobrotnike doma, ki jo je daroval župnik Toni Bidovec, ki ima tudi stalno skrb za duhovno asistenco stanovalcev.

Po maši je spregovoril predsednik doma Peter Čarman. Te so bile njegove besede:

„Ko obhajamo obletnico te ustanove se mi zdi pametno, da podam pregled sedanosti. Skozi vsa prejšnja leta smo vestno prihranjeni denar nalagali v naš račun v Slogo, računajoč da nam bo na razpolago, kadar ga bomo rabili. Namesto tega nam je ostal zamrznjen v tej ustanovi. Skoraj bo dve leti, ko ne dobimo nič od prihranjenega denarja. Zato danes rešujemo finančno stanje z darovi prijateljev Rožmanovega doma, tako od tukaj kakor iz Slovenije, posebno pa z lepimi darovi iz Severne Amerike in Kanade, za kar se odbor najlepše zahvaljuje vsem darovalcem.“

V domu danes živi 12 oseb, ker smo zadnje čase imeli več smrtnih primerov med stanovalci. Ti plačujejo 80% od svoje skromne pokojnine, s čimer pa se danes zaradi rastočih cen krije samo hrana. Vse ostale stroške, kot je plača ku-

harici, čistilki ter knjigovodstvu, pa še ostali upravni izdatki kot plin, elektrika, telefon, voda, moramo kriti z zgoraj omenjenimi darovi.

Tudi stavba ima že svojega leta in pogosto potrebuje popravila. Samo obnova centralnega ogrevanja nas je stala 15.000 pesov. Popravilo terase in še nekaj malenkosti dodatnih 6.000 pesov. In še vedno se pokažejo kake potrebe po obnovi. Vendar z dobro voljo in resnim delom rešujemo probleme, da bo ta dom še v prihodnje nudil toplo zavetišče potrebim.

Druge skrb, ki jo imamo, je nujna preureditev odbora. Več odbornikov je, ki jih zaradi starosti ali bolezni ne moremo siliti k delu v odboru. Letos smo zamenjali samo tajništvo, ki ga je prevzela Olga Kožar. Jože Zerovnik, ki je skozi 25 let vodil tajništvo, pa je prevzel mesto blagajnika, ki je po smrti Slavka Erjavca ostalo nezasedeno. Za prihodnje leto pa moramo pritegniti vsaj 6 novih oseb v odbor. Dom ima 362 članov, zato upamo, da bomo dobili te osebe, za kar se že danes priporočamo.“

Nato je vse prisotne povabil na kosilo, ki so ga medtem pripravile skrbne žene, sodelavke doma. Še kar precej časa so se obiskovalci zamudili v domu, pri pogrnjenih mizah in prijetnem razgovoru.

bo zgodilo po padcu državne meje ob bližnjem vstopu Slovenije v Evropsko zvezo prihodnje leto.

Črtomir Špacapan je spregovoril na temo Slovenci na obeh straneh meje po vstopu Slovenije v EZ. V svojem govoru je zagovarjal predvsem tezo, da se Slovenci danes še premalo ali pa sploh ne zavedamo, kaj bo odprava državne meje pravzaprav pomenila tako za matično Slovenijo kot za Slovence v zamejstvu. Izhajal je iz svojih dolgoletnih izkušenj, saj je več kot deset let vodil novogoriško občino in je čezmejno sodelovanje doživljal osebno, tako v težkih časih kot tudi v času hitrega približevanja Slovenije EZ, ko je postala tudi državna meja ohlapnejša. Današnje obmejno območje je zaradi zgodovinskih dejstev gospodarsko zelo slabo razvito, kar bo imelo posledice tudi ob odpravi meje. Po njegovem pa je največja ovira prav v ljudeh samih, „ker dejansko med nami ni nikogar, ki bi vedel, kaj se bo zgodilo z odpravo meje“.

Predsednik Sveta slovenskih organizacij in soorganizator letošnje Drage Sergij Pahor je opozoril na dejstvo, da je na Opčinah na Špacapanovo predavanje in razpravo povabil prav vse slovenske obmejne župane, a ni iz prišel niti en sam, kar po njegovem kaže na to, „da se vsi, predvsem pa javni upravitelji, premalo zavedamo, kako pomembna bo odprava državne meje in seveda vstop Slovenije v EZ“. Obstaja nevarnost, da bomo ponavljali stare napake in bomo zamudili izjemno priložnost, da bi takoj začeli graditi ponovni skupni slovenski prostor, da bi takoj začeli tkati nove gospodarske, kulturne, družbene in seveda tudi sorodstvene vezi v prostoru, kjer danes stoji državna meja.

Svečanega odprtja se je udeležilo veliko uglednih osebnosti iz Italije, Slovenije in tudi iz zdomstva.

V soboto je popoldne na Opčinah pri Trstu predaval sociolog Frane Adam na temo Majhne države in njihova identiteta v dobi globalizacije.

Frane Adam je v svojem predavanju izpostavil „trdoživost“ majhnih držav, ki so se v številnih primerih prebile v sam vrh tehnološko ozaveščenih držav in so tudi v svetovnem merilu tehnološko in ekonomsko konkurenčne. Ta pojav uspešnosti majhnih držav si predavatelj razlaga s tremi komponentami: človeškim in socialnim kapitalom ter aktivno družbo. Pri prvem je izpostavil pomen izobrazbe, večšin in usposobljenosti ter usmeritve v čimbolj kakovost-

Nad. na 6. str.

Odšel je Slavko Skoberne

Že nekaj časa je preteklo, odkar nas je v 87 letu starosti zapustil Slavko Skoberne. Bil je med nami zadnji časnikar starega rodu in kova. Zato je primerno, da se ga vsaj v skromnih vrsticah spomnimo in opišemo njegovo življenje.

Rodil se je 18. marca 1916 v nemškem industrijskem in rudarskem kraju Hamborn v Westfaliji, kjer je bil na delu oče Alojz Skoberne, absolvent rudarske šole. Kot zaveden Slovenec se je oče takoj ob razpadu avstroogrske monarhije vrnil v Slovenijo v Loko pri Frakolovem blizu Celja.

Slavko je študiral najprej na klasični gimnaziji, a dokončal študije na celjski realci. Aktivno deloval v mladinskih organizacijah. Že tam je spoznal delovne in pasti komunistične partije in se odločno postavil v bran verskih in narodnih vrednot. Ob priložnosti mladinskega tabora v Celju spoznal urednika Lojzeta Ilijo in Janka Hafnerja, s katerima je navezal prijateljske stike. Tu se je začela njegova časnikarska pot, ki ga je povezala z dnevnikom Slovenec. Napredoval je in si priboril samotojen odsek dnevnika. Aktivno pa je kot član uredniškega odbora deloval predvsem v poznejšem Slovenskem domu.

Ko so Nemci zasedli Štajersko, so ga kot zavednega Slovence aretirali. Bil je zaprt v Celju, nato v Mariboru, 21. junija (en dan pred nemškimi vpadom v Sovjetsko zvezo) pa so ga deportirali v Srbijo. Uspelo mu je, da se je vrnil v Ljubljano. Tu je napisal je prvo verodostojno reportažno poročilo o usodi štajerskih izgnancev v Srbiji. Za-

radi tega je moral znova bežati pred Gestapom in se skriti. Aktivno je sodeloval pri organizaciji Vaške straže v Ribnici in po povratku v Ljubljano doprinesel levji delež pri zbiranju podatkov za Javornikovo delo „Črne Bukve“ o grozotah komunistične Osvobodilne fronte, ki je še do danes najbolj prepričljiv skupek gradiva za zgodovinsko preučevanje prvega dela komunistične revolucije na Slovenskem.

Ob kapitulaciji Italije je pričel sodelovati z inž. Antonom Matičičem-Savom in nato tudi z Vuletom Rupnikom in mu bil odtlej pa do Vuletove smrti vedno ob strani. V času domobranstva je našel pot tudi do generala Leona Rupnika in z vsem srcem kot časnikar tolmačil njegove ideje in poslanstvo. Bil je odločilni sodelavec in pozneje vodja revije Slovensko domobranstvo.

Tudi v zdomstvu in po prihodu v Argentino se Slavc, kot so ga vsi poznali, ni umiril. Povsod je sejal svoje ideje. Bil je med pobudniki Slovenskega državnega gibanja, ko so le maloštevilni sanjali o samostojni slovenski državi. Sodeloval je pri časopisu „Slovenska pot“, potem publikaciji „Smer v Slovensko državo“, pa v toronški „Slovenski državi“, kjer je

O utišanih zvonovih

Na koprski policijski postaji so potrdili, da je bil v zvezi s sumom kaznivega dejanja oviranja verskih obredov pri njih na informativnem pogovoru koprski mestni svetnik Marko Breclj. Policisti namreč še vedno raziskujejo okoliščine dogodka, ko je Breclj na praznik Marijinega vnebovzeta s tapisonom (sintetična vlakna) oblepil kemplje sedmih zvonov v koprski cerkvi in s tem za 20 ur prekinil zvonjenje. Breclj je oporekal utemeljivi suma omenjenega kaznivega dejanja.

„Verski obred je potekal nemoteno in imamo posnetke ljudi, ki po končanem obredu niso kazali znamenj, da so bili med obredom moteni in prekinjeni,“ je povedal Breclj. V sporočilu za javnost je Breclj poudaril, da njihov „učinkovit performans tudi ni imel namena škodovati pobožnim“. Po njegovih besedah so morali podariti „vsem bobničem tišino“, če so hoteli dovolj glasno povedati resnico.

Ta pa je, da bi morala posvetna oblast cerkve spadati v zgodovino, je zapisal Breclj.

Poleg tega pa drži tudi to, „da je vsakdanje, predvsem jutranje nabiranje ur marsikomu nadležno, obredna zvonjenja pa v Kopru pri zaprtih oknih Pretorske palače ustavijo sejo občinskega sveta“.

Oviranje verskih obredov je po 314. členu kazenskega zakonika kaznivo dejanje, zato koprski policisti še preiskujejo, ali je Breclj zvonove v koprskem zvoniku s tapisonom oblepil s tem namenom. Ko (če) bodo zbrali vse podatke, iz katerih bo razvidno, ali je Breclj storil kaznivo dejanje oviranja verskih obredov, se bodo odločili, ali naj zoper njega vložijo kazensko ovadbo.

Koprski policisti so o tem takoj obvestili državno tožilstvo, ki bo na podlagi njihovega pisnega poročila nadalje ukrepalo. Seveda je policija v začetku ni bila pripravljena uradno nastopiti proti Breclju, a so končno zaradi cerkvene zahteve le morali raziskovati - dolgo je to raziskavanje in ne ve se, ali ne bo zaspalo v policijskih predalih.

po smrti Tineta Duha kot poverjenik Narodne zaveze postal tudi član uredništva.

Bil je dobrega srca. po njegovi zaslugi je v prvih časih naseljevanja v Argentini mnogo rojakov dobilo zaposlitev v tovarni tekstilne barvarnice, kjer je bil nastavljen, in jim pripomogel do boljšega dela kot je bilo njegovo.

Že na delu pri Slovenskem domu v Ljubljani je spoznal Anico Debevec, s katero se je poročil in vse življenje delil vesele in žalostne trenutke.

S Skobernetom smo iz-

Koroška

Nekaj ukinitvev slovenskih ljudskih šol

Občini Borovlje in Žrelec na Koroškem sta prejeli odločbo utežne vlade, po kateri sta ljudski šoli na Radišah in v Slovenjem Plajberku dokončno izgubili samostojni status in lahko delujeta le še v izpostavi nadrejenih šol. Odločba je uradno utemeljena z navodbo, da je število učencev padlo pod 20. Narodni svet koroških Slovencev (NSKS) je proti odločbi ostro protestiral in v sporočilu za javnost opozoril, da je moč spremeniti status samostojne ljudske šole v izpostavo, le če gre za trajni padec števila učencev pod 20.

Podpredsednik NSKS Rudi Vouk je poudaril, da ima po 7. členu Avstrijske državne pogodbe (ADP) slovenska narodna skupnost pravico do vsaj ene dvojezične šole v vsaki dvojezični občini. Ko je bil

leta 1958 sprejet ustrezeni zakon za manjšinsko šolstvo, so tako Radiše kakor Slovenji Plajberk še bili samostojni občini, zaradi česar „krčenje dvojezičnega šolstva, potem ko so se ustvarile veleobčine, nikakor ne more biti v smislu 7. člena ADP,“ je poudaril Vouk.

Koroški deželni glavar Joerg Haider, ki je obenem deželni referent za šolstvo, je nedavno sporočil, da bodo zaradi pomanjkanja denarja in varčevalnih ukrepov ukiniteli samostojnost sedmim šolam na avstrijskem Koroškem. Vprašanje preoblikovanja manjših ljudskih šol v izpostave oziroma celo o njihovi popolni ukinitvi se na avstrijskem Koroškem sicer že več let poraja vsako poletje. Razlog so predvsem zmanjšanje števila otrok in varčevalni ukrepi na področju šolstva.

Po Svarunovi poti

Ne, ne bojte se, ne bom spet pisal o tem, kako smo pred časom hodili po gozdovih in travnikih škofljske občine. Od tistega smo se že zdavnaj odpočili.

Veste, prej kot vse drugo, Svarun je bilo ime slovanskemu starosti, Iztokovemu očetu, junaku iz Pod svobodnim soncem. In občina si je ime izbrala za ta sprehod po njenih slikovitih krajih po njem. Kakaj? Ker je v enem izmed krajev te občine, v Želimljah, duhovnik in pisatelj Franc S. Finžgar v letih 1902-1908 ošnoval in spisal svoje največje delo, zgodovinsko povest Pod svobodnim son-

cem. Želimeljsko dolino je vzel za pokrajino, kamor je postavil dogajanja prvih treh poglavij, ko se je slovanska vojska pod Svarunovim in Iztokovim vodstvom borila s Hilbudijevimi četami. Nad dolino je Gradišče, ki naj bi bilo Svarunovo gradišče, nižje doli grič sredi ravnine, v daljavi Ljubljana.

Zato ime. Zaradi občine. Zaradi Finžgarja. Zaradi Svobodnega sonca.

Če pa kdo pozna kakega drugega Svaruna, naj si pa sovražno propagando sam sebi pripiše...

GB

VOJNI SPOMINI

EMIL COF _____ (6)

V sporu s Schumacherjem sva bila oba zelo razburjena. Ne spominjam se, kaj vse sva si rekla. Spor se je končal z njegovo grožnjo, da mi bo odvzel bataljon in me poslal v pisarno. Pohod je sledil ne da bi jaz prejel kakšno novo povelje za nadaljnje delo. Zato smo nadaljevali pot za 3. bataljonom, katerega je vodil Schumacher.

Ker se partizansko vodstvo ni upalo braniti Črnomlja, predpostavljam, da je naša akcija bila izdana ali vsaj sporočena od terencev-ogleduhov 13. 11. 1944, ki so opazili naš odhod od Kočevja v smeri na vzhod preko Kočevskega Roga.

Ob 16. uri smo zapustili Črnomelj in proti večeru prispeli do Maverlena, kjer smo se preuredili. Ranjence smo poslali z delom 71. čete v Rupnikov udarni bataljon, ki je pričakoval sanitetne avtomobile. 1. udarni bataljon, sedaj na čelu kolone, je nadaljeval umik proti Koprivniku. Na Mačjem hribu smo prišli v stik z neko grupo, ki na našo raketo ni odgovorila, pa smo mislili, da je partizanska zaseda. Vendar je bila domobrankska 114. četa. Ne spominjam se iz katerega bataljona. V vsem gibanju je bilo splošno precej zmešnjave. Po vseh dnevni in nočnih naporih (od 12. 11. zvečer, do 14. 11. cel dan), smo bili vsi zelo utrujeni, nekateri že kar izčrpani. Ker je bila glavna pot precej zabasana, smo z

delom bataljona vzeli stransko pot, po kateri smo okoli polnoči prišli v neko kotlino, kjer smo počivali do jutra in

15. 11. 1944 odšli proti Koprivniku, kamor smo prispeli okoli poldneva in ostali do mraka, ko smo nadaljevali odstopnico do Kočevja, kamor smo prispeli

16. 11. 1944 ob 02. uri in se sestali z ostalim delom bataljona, ki je medtem prispel do Kočevja po drugi poti. Od tu smo nadaljevali pot s kamioni in se pripeljali **17. 11. 1944** ob 08. uri v Stično.

17. do 19. 11. 1944: Bataljon je počival v Stični.

17. 11. 1944: Dopoldne sem bil nujno poklican v Ljubljano na referat v domobranskem štabu. Šel sem z motorjem. Opoldne sem referat prekinil in nadaljeval popoldne.

18. 11. 1944: Dopoldne sem referiral še predsedniku Ljubljanske pokrajine generalu Rupniku. Ostal sem v Ljubljani in se **19. 11. 1944** udeležil pogreba pripeljanih padlih domobrancev. Popoldne sem odšel z motorjem proti Stični, pa se je še v Ljubljani pretrgala veriga. Ker se je že nočilo predno smo našli novo, sem ostal še eno noč v Ljubljani.

20. 11. 1944: Zgodaj zjutraj sem se vrnil v Stično. Prejeli smo povelje za pripravo nove velike akcije, vendar ni bilo nobenega novega povelja za pokret. Tudi naslednji dan **21. 11. 1944** ni bilo nobene-

ga novega povelja.

22. 11. 1944: Bataljonskega zveznega oficirja Hauptmanna Schachhuberja je zamenjal Hauptmann Köhl, ki je bil veliko bolj demokratičen kot vsi dotedanji.

MANJŠE AKCIJE

23. do 27. 11. 1944: Te dni ni bilo nobenih večjih pokretov.

28. 11. 1944: S 16. in 28. četo smo odšli na pohod na Občine. Zvečer smo bili napadeni od Šlandrove brigade, katero smo odbili. Ujeli pa smo dva partizanska kurirja; trije zelo mladi Štajerci pa so partizanom pobegnili in se nam predali ter pridružili.

29. 11. do 02. 12. 1944 so bile manjše akcije v okolico Stične.

29. 11. 1944: Klican sem bil na domobranski štab.

30. 11. 1944: Skupaj z Meničaninom (poveljnikom 3. udarnega bataljona) sva se javila ob 08. uri pri šefu organizacijskega štaba polkovniku Krenerju, ki nama je sporočil, da Nemci nameravajo oba bataljona razbiti. Oba sva se temu uprla.

01. 12. 1944: Bila sva na dopoldanskem predavanju predsednika Ljubljanske pokrajine generala Rupnika o vzdrževanju borbe proti partizanom. Ob 10. uri je bila napovedana konferenca v domobranskem štabu; zastonj smo čakali na polkovnika Krenerja. Popoldne ob 15. sva bila poklicana k majorju Dahmu v nemškem štabu.

02. 12. 1944: Ob 09 uri sva bila zopet pri majorju Dahmu; potem pa še pri Oberstu Nickelu. Uspelo nama je prepričati, da bi razbili udarna bataljona. Nickel je zelo pohvalil delo 1. bataljona. Dogovarjali smo se za novo postojanko. Opoldne sva se s kolono vrnila na najini postojanki; jaz v Stično, Meničanin pa v Šentvid.

03. 12. 1944. Z 71. in 28. ter delom težke čete je bila akcija proti Čatežu brez uspeha; partizani so se že ponoči umaknili. Sumim, da je bila cela akcija izdana. Na povratku smo pregledali teren za novo postojanko Veliki Gaber.

NOVA POSTOJANKA - VELIKI GABER

04. 12. 1944: Ob 11.15 uri nas je obiskal šef domobranskega štaba, polkovnik Krener. Zelo je pohvalil delo bataljona; isto tudi major Dahm, ki ga je spremljal. Ob 17. smo imeli Miklavžev večer. Mislil sem, da ne bo nič z novo postojanko. Ko pa je ob 21.30 uri iz Ljubljane prišel Hauptmann Köhl je prinesel povelje naj bomo drugi dan ob 06. pri Svetem Roku, kamor bo prišel tudi Oberst Nickel. Ponoči smo odšli s 26., 28. in delom težke čete. Tako da smo bili

05. 12. 1944 ob 06. pri Svetem Roku in od tam smo v dežju s Schumacherjem nadaljevali pohod na Veliki Gaber in Medvedjek; Nickel pa ni prišel.

Nadaljevanje prihodnjič

SLOVENCİ IN ŠPORT

Slovenija znova na poti

Preteklo soboto 6. septembra je slovenska nogometna reprezentanca napravila velik korak v kvalifikacijskih tekmah za evropski pokal. Poleg tega Slovenija za Bežigradom ostaja nepremagljiva. Tokrat so igralci v belih dresih premagali Izraelce. Dvoboj neposrednih tekmecev za drugo mesto v skupini in boj v dodatnih kvalifikacijah za EURO 2004 je po zreli in taktično izvrstni igri pripadel četi selektorja Bojana Prašnikarja s 3:1 (2:0). Mrežo Izraelcev je načel Ermin Šiljak, katerega strel je za las prečkal golovo črto. Na 2:0 je povišal steber obrambe Aleksander Knavs.

Izrael je drugi polčas začel bolj ofenzivno, naši pa so prežali na protinapade. Na 2:1 je znižal Haim Revivo. Vse upe gostujočega moštva pa je pokopala odlična akcija kapetana Zahoviča in Nastje Čeha, po kateri je vezist belgijskega Bruggesa zadel mrežo. Omeniti velja, da je podaje za vse tri gole prispeval Zlatko Zahovič. Slovenija si je s to zmago skorajda že zagotovila drugo mesto v skupini, saj ima trinast točk, najbližji tekmelec Izrael pa 8. Skupino vodi Francija z idealnimi 18 točkami. Za to sredo 10. t.m. je bil predviden v Ljubljani spopad s Francijo, ki je zmagala 5:0 na prvem srečanju v Parizu.

Slovenija ima vse možnosti za vstop v dodatno kvalifikacijo. Prva moštva desetih skupin pridejo direktno v prvenstvo, druga moštva pa se pomerijo za ostalih pet mest. Vse je še možno...

Cimerotič med tremi Izraelci

Simeunovič, Zahovič in Aleksander Knavs pozdravljajo navijače

BELJAVSKI ZMAGOVALEC VIDMARJEVEGA MEMORIALA

S tesnim zmagooslavjem slovenskega šahista Aleksandra Beljavskega (bivši ruski šahist, ki že od padca Sovjetske zveze živi v Sloveniji) se je v Zrečah končal 26. avgusta 15. memorial, posvečen prvemu slovenskemu velemojstru Milanu Vidmarju. Beljavski je po devetih krogih zbral 6,5 točk, enako kot mladi Izraelec Emil Sutovski, ki pa se je moral po dodatnem kriteriju zadovoljiti z drugim mestom. Kljub temu sta oba prejela prvo nagrado v višini 2.700 evrov.

Slovenski reprezentant Adrian Mihajličšin (Rus) je s 4,5 točkami osvojil četrto mesto, Dušan Pavasovič je bil sedmi, Dražen Sermak osmi (oba po 4 točke), Luka Lenič deveti (3,5) in Jure Borišek žadnji, deseti (2,5).

DOSEDANJI NAJBOLJŠI SLOVENSKI DOSEŽKI NA DEVETIH SVETOVNIH PRVENSTVIH V ATLETIKI.

3. mesto - bronasta medalja: Gregor Cankar, daljina, Sevilla 1999,
4. mesto - Brigita Bukovec, 100 m ovire, Atene 1997,
5. Breda Pergar, 3000 m, Sittard (Niz), 1980, . Primož Kozmus, kladivo, Pariz 2003,
7. Britta Bilač, višina, Atene 1997, . Alenka Bikar, 200 m, Edmonton 2001,
8. Brigita Bukovec, 100 m ovire, Goeteborg 1995,
9. Renata Strašek, kopje, Goeteborg 1995,
10. Brigita Bukovec, 100 m ovire, Stuttgart 1993, . Merlene Ottey, 100 m, Pariz 2003,

SLOVENIJA MOJA DEŽELA

V Ljubljanski pokrajini

Italijani so v začetku postopali s Slovenci bolj previdno, tako da se je jasno kazala razlika z nemškimi postopanjem. Seveda pa so imeli isti cilj, uničiti slovenstvo, kar se je pokazalo bolj pozno, ko so enako streljali Slovence in požigali vasi.

Čeprav so se prve partizanske dejavnosti pojavile na Gorenjskem, je bilo vse dirigirano iz Ljubljane, kjer so se skrivali glavni pri OF in v partiji.

V propagandne namene je partija oz. OF Ljubljana pozvala, da iz protesta na določene dneve in ure ne prihajajo na ceste in javne prostore. To se je zgodilo npr. 29. oktobra in 1. decembra.

Pod vodstvom Prežihovega Voranca - Lovra Kuharja, ki je bil aktivni sodelavec Kominterne, so OF naklonjeni kulturniki proglasili kulturni molk, to je kulturnega slovenskega nedelovanja, Seveda pa ni to veljalo za vse: Josip Vidmar je bil še leto dni dramaturg Dramme in je vlekel plačo od Italijanov, enako tudi Župančič. Nekateri kulturniki so se temu ustrahovanju vdali, drugi pa ne.

V Ljubljani se je najprej OF omejila na pisanje gesel po zidovih in trosenjem listkov in na sabotaže po železnici in komunikacijah.

Prve partizanske čete so izvršile nekaj akcij na progah, napadli so kake patrulje in postojank, npr. v Ložu, decembra 1941 pa so poškodovali železniški most pri Preserju in za 15 ur ustavili progo v Italijo.

Za represalije je italijanski okupator opasal Ljubljano z bodečo žico, uvedel policijsko uro in delal preiskave. Pri prvih racijah so odpeljali v Gonars ali na Rab 878 ljudi, pozneje pa nad 2800, večinoma nekoministov. Ujeli so nekaj partijcev, a jih kmalu izpustili.

Italijani so naredili dvotedensko hajko na Krim, kjer se je zadrževal Krimski bataljon, ga razbili ter se znesli nad prebivalstvom.

Partijo je prizadel hud udarec, ko so 10. decembra 1941 aretirali organizacijskega sekretarja Toneta Tomšiča, ki so ga pozneje ustrelili kot talca. Vse kaže, da se ga je tako Kidrič skušal iznebiti.

Italijani so pustili delovati univerzo v Ljubljani, a zaprli vsa študentska društva.

Partizani so napadli italijansko kolono vojakov pri Polhovem gradu, zato so Italijani nato nekaj dni vseprek požigali hiše in postrelili 17 ljudi, ki prej niso hoteli oditi k partizanom in so ti dali njih imena Italijanom.

PISALI SMO PRED 50 LETI

FLORIDA

V nedeljo, 39. avgusta smo imeli žeganje. A. Avguštin je daroval mašo za pobite domobrnce in vse žrtve kmunistične revolucije. Pel je cerkveni zbor iz San Martina pod vodstvom Borisa Pavšerja. Prosvetni sestanek krajevnega odbora Društva Slovencev je pričel v cerkveni dvorani Ivan Prijatelj. Predsednik DS Albin Mozetič je v zanimivem govoru opisal svoje vtise s potovanja po Evropi. Po predavanju so bile volitve novega krajevnega odbora DS. Za predsednika je bil izvoljen rav. Ivan Prijatelj, za odbornike pa Albin Avguštin, Ivan Ašič, Jože Korošec, Naks Jesih, J. Kovač, Franc Prešeren, Ivan Žnidar, za nadzorstvo pa Janko Arššek in Andrej Dolinar.

OBISK V MIRAMARU

Vozimo se iz Mar del Plate proti Miramaru s Condorjem po lepi cesti tik morja. Ob šipe udarja močna ploha. Ludvik je ves v ognju, pogled mu bega zdaj na to zdaj na ono stran ceste. Neprestano razlaga, kje so slovenski fantje takoj po prihodu v to deželo pogozdovali, kje zidali hotele, kolonijo za mladino, lične vile, končno pa še skromne barake, ki so bile njihov dom. Vesel je, ko vidi, da se je precej borov, ki jih je sam zasadi, lepo razraslo.

V Miramaru greva naravnost proti cerkvi. Spremljevalec pravi: „Slovenci bodo zdaj šli od maše in jih najlaže dobiva. Kje jih boš potem iskal!“

Že na ovinku trčiva v Zgončevega ata, ko je hotel pravkar zajahati bicikel. Brž naju je povabil, naj se oglasiva pri njem. Kup ljudi se stiska pod strešico v cerkvi. Tudi

Lajovica toži tudi hči Josipa Vidmarja

Potem ko je zoper nekdanjega častnega konzula Slovenije za Novo Zelandijo Dušana Lajovica vložil tožbo svetovalec bivšega predsednika države Milana Kučana Zdenko Roter, ki je vodil zasliševanja duhovnikov in je imel visoko službo v UDBI, se je za tožbo odločila tudi hči pokojnega Josipa Vidmarja Živa Vidmar. Po njenem mnenju Lajovic v knjigi Med svobodo in rdečo zvezdo, v kateri je med drugim objavil 14.000 imen domnevnih bivših agentov nekdanje Udbe, obtožuje njenega očeta, da je bil vmešan v umor. Vidmarjeva toži tudi založbo Nova Obzorja, ki je knjigo izdala, ker naj bi ji z njeno distribucijo povzročali veliko moralno škodo.

Lajovic je po poročanju Dnevnika zapisal, da je Franc Šturm, prvi mož znane operne pevke Nade Stritar, ki se je drugič poročila z Vidmarjem, v partizanih umrl v nepojasnjenih okoliščinah. V Šturmovi družini so dolgo ugibali, ali je bil Vidmar vmešan v skrivnostno smrt Šturma. Ta izjava pa je dvomljiva, ker Franc Šturm ni bil nikoli poročen z Nado Stritar, ampak z njeno sestro Bogdano, navaja Dnevnik.

Živa Vidmar zahteva zaustavitev prodaje knjige in plačilo za napačne navedbe, od založbe pa zahteva tudi javno opravičilo. Upa, da ji bo ta mesec uspelo doseči ustavitev distribucije knjige.

TISKOVNI URAD ŠKOFOVSKE KONFERENCE ODGOVARJA

Ta se je v odzval na javne kritike Foruma za levo, ki je ljubljanskemu nadškofu in metropolitu Francu Rodetu očital razpihovanje nestrpnosti do marginaliziranih in deprivilegiranih družbenih skupin in ksenofobije do pripadnikov drugih narodnosti. V izjavi so poudarili:

Nadškof je podal katoliški pogled na družino kot monogamno dosmrtno skupnost, v kateri se mož in žena podarjata drug drugemu ter z veseljem in vso odgovornostjo darujeta življenje otrokom. Takšno družinsko skupnost je drža-

va dolžna pravno ščititi in spodbujati z raznimi ugodnostmi, vključno finančnimi.

Med ukrepi, ki bi še zmanjšali pomen družine in dolžno skrb zanjo, je pravno izenačenje drugačnih, to je istospolnih skupnosti z družino. Te skupnosti zaradi svoje zasebnosti nimajo javnega in nacionalnega pomena kot družina, zato tudi ne morejo imeti enakega pravnega položaja.

Nadškof tudi ni nasproten priseljencem, ki gotovo niso tako občutljivi za slovenske vrednote.

Slovenci. Stisnmo si roke z Maroltovim Lojzetom, katerega seveda takoj pobaram po ženi Mici, s katero sva v kampu skupaj pela v zboru, približa se Japelj, ki ima dokaj fantovskega ognja v sebi, pred mano se obračajo Gornikova mama, poleg njih stoji postaven sin in od strani ujamem ljubek smehljaj - drugi so mi rtazodeli, da je to njihova Nežika. Naposled se primaje krepak dečko, ponudi veliko roko in poudari: Trpin. Nekdo za mojim hrbtom pridene: naš župan in mežnar. Fant nas povabi v svojo sobo v farovž.

Ko se pogrejemo z vročim čajem, se zbašemo v taksi in se potegnemo v Maroltov dom. Kmalu popoldne se zbere polna hiša Slovencev in ob kartah, vinu, klepetanju čas hiti. Proti večeru z Ludvikom narediva še izpad k Zgončevim in nato h Gornikovim. Tako se mi zdi, da sem padel v domačo vas, ker me vsakdo pozna.

Drugi dan pohitiva v drugo stran, podjeten mož nama predstavi mlado ženo, in srečam nekaj veselih štajerskih fantov. Povsod vidim, da so si naši ljudje postavili že lastne domove.

Slovo je bilo kratko in naglo, Utegnem pobožati Andrejčka pa Janezka ter seči v roko gostiteljema Micki in Lojzu, pa spet na avtobus.

Andrej (Krivec)

Svobodna Slovenija, št. 36, 10. septembra 1953

SVOBODNA SLOVENIJA / ESLOVENIA LIBRE

Fundador: MILOŠ STARE / Director: Valentin B. Debeljak / Proprietario: Asociación Civil Eslovenia Unida / Presidente: Alojzij Rezelj / Redacción y Administración: RAMON L. FALCON 4158 - C1407GSR BUENOS AIRES - ARGENTINA / Telefon: (54-11) 4636-0841 / 4636-2421 (fax) / e-mail: esloveniau@sinectis.com.ar / debeljak@netizen.com.ar

Glavni urednik: Tine Debeljak ml. / Za Društvo ZS: Alojzij Rezelj / Sodelovali so še: Tone Mizerit, Gregor Batagelj, Miriam Jereb Batagelj, Emil Cof, Veronika Godec, Jernej Tomazin, Marko Vombergar. / Mediji: STA, Družina.

Naročnina Svobodne Slovenije: za Argentino \$ 70, pri pošiljanju po pošti pa \$ 95; obmejne države Argentine 110 USA dol.; ostale države Amerike 125 USA dol.; ostale države po svetu 135 USA dol.; vse za pošiljanje z letalsko pošto. Z navadno pošto 85 USA dol. za vse države.

Čeke: v Argentini na ime „Eslovenia Libre“, v inozemstvu (bančne čeke, ne osebne) na ime „Antonio Mizerit“. Oblikovanje in tisk: TALLERES GRÁFICOS VILKO S.R.L. / Estados Unidos 425 - C1101AAI Buenos Aires Argentina - Tel.: 4362-7215 - Fax: 4307-1953 - E-mail: vilko@ciudad.com.ar

Correo Argentino Suc. 7
FRANQUEO PAGADO
Cuenta N° 7211
R. Nac. de la Propiedad Intelectual N° 881153

MALI OGLASI

TURIZEM
Bungali v Bariločah. - Bungali ILIRSKA nudijo 3-sobna stanovanja z vso opremo, vse leto po odlični ceni. Tel. 02944-441814. E-mail: ilirska@bariloche.com.ar

Letalske karte, rezerva hotelov, najem avtomobilov in izleti po svetu
H. Yrigoyen 2742 - San Justo
Tel. 4441-1264 / 1265

ZOBOZDRAVNIKI
Dr. Damijana Sparhaki - Zobozdravnica - Splošna odontologija - Belgrano 123, 6. nadstr. "4" - Ramos Mejía - Tel.: 4464-0474

ADVOKATI
Dr. Vital Ašič, Odvetnik Paraná 830, 5.nadstr. - Buenos Aires. Prijave na: Tel./faks: 4798-5153. e-mail: estudioasic@cpac.org.ar

DOBOVŠEK & asociados - odvjetniki. Zapuščinske zadeve. Somellera 5507, (1439) Buenos Aires. Tel/Fax: 4602-7386. E-mail: jdbovsek@perseus.com.ar

dr. Marjana Poznič - Odvjetnica - Uradna prevajalka za slovenski jezik Lavalle 1290, pis. 402 - Tel. 4382-1148 - 15-4088-5844 - mpoznic@snet.com.ar

dr. Franc Knavs, dr. Bernard Knavs, dr. Veronika Knavs - odvjetniki - ponedeljek, torek, petek od 16. do 20. - Tucumán 1455 - 9. nadstr. "E" - Capital - Tel. in faks: 4374-7991 in 4476-0320.

dr. Lilijana Kožar, odvjetnica; Av. Corrientes 1250, 5° F, Capital. Torek in četrtek od 16. do 19. Tel.: 4382-9216

VALUTNI TEČAJ V SLOVENIJI
9. septembra 2003
1 EURO 234,89SIT
1 U\$S dolar 211,16SIT

DAROVALI SO
Za Rožmanov dom so darovali: Družina Kralj-Lampret 200 pesov; Knap Janez 100 pesov, Jože Hrovat 50 pesov. Vsem Bog povrni!

OBVESTILA

PETEK, 12. septembra:
Srečanje s prof. Lojzetom Peterletom v Slovenski hiši. Ob 19. uri v cerkvi Marije Pomagaj sv. maša za žive in pokojne javne delavce v Argentini. Ob 20. v veliki dvorani predavanje.

SOBOTA, 13. septembra:
50. obletnica Prešernove šole na Pristavi v Castelarju. Redni pouk na Srednješolskem tečaju RMB, ob 15. uri v Slovenski hiši.

NEDELJA, 21. septembra:
42. obletnica Slomškovega doma. SREDA, 24. septembra: Seja voditeljic šolskih tečajev, ob 20. v Slovenski hiši.

SOBOTA, 27. septembra:
Redni pouk na Srednješolskem tečaju RMB, ob 15. uri v Slovenski hiši.

NEDELJA, 28. septembra:
Mladinski dan v Slovenski vasi. SOBOTA, 4. oktobra: Proslava šolskih otrok na čast Antonu Martinu Slomšku v Slovenski hiši.

Konec pataconov

Po vladnih odredbah bodo s 1. oktobrom zapadli valutni plačilni listi province Buenos Aires („patacones“). Zato obveščamo naše naročnike, da bomo sprejemali omenjene bankovce samo do 30. septembra tega leta. Naročniki in člani, ki imajo v posesti kaj pataconov, jih do tega datuma še lahko uporabijo za plačilo zaostalih obveznosti za društvom ali z našim listom.

Uprava

38. študijski dnevi... Nad. s 3. str.

no in tudi vseživljenjsko izobraževanje, medtem ko je pri t.i. socialnem kapitalu omenil pripravljenost na sodelovanje za dosego skupnih ciljev, pomen zaupanja ter dolgoročno naravnost vseh subjektov, ki sprejemajo odločitve. Nacionalna identiteta, je dejal Adam, ni zunaj teh dejavnikov.

Organizatorji Drage so počastili tudi 90-letnico dveh vidnih zamejskih kulturnikov, literarnega kritika in zgodovinarja Martina Jevnikarja in pisatelja Borisa Pahorja. O njiju je spregovoril novinar Saša Martelanc, Boris Pahor pa je v krajšem nastopu opozoril, da intelektualni krogi v osrednji Sloveniji ne vedo dovolj o slovenskih skupnostih v zamejstvu, zato je prireditev, kot je Draga, še enkrat bolj pomembna, kot je bila doslej. V Sloveniji je treba, tako Pahor, ustvariti razpoloženo, po katerem slovenske manjšine v sosednjih državah ne bodo pojmovane kot privesek ampak kot subjekti, ki spadajo v usodo prihodnjega dne.

38. študijski dnevi Draga 2003, ki jih je priredilo Društvo slovenskih izobražencev iz Trsta, so se zaključili v nedeljo.

Dopoldne je mladi zamejski jezuit Mirko Pelicon spregovoril na temo Mladi in krščanstvo v postmoderni dobi, nato pa je imel torontski nadškof in kardinal Alojzij Ambrožič predavanje z naslovom Nekaj misli o socialnem poslanstvu kristjana. Udeleženci Drage 2003 so se zbrali tudi pri tradicionalni maši, ki jo je daroval kardinal Ambrožič ob somaševanju tržaškega škofa Eugenia Ravignanija.

V okviru študijskih dnevov so predstavili tudi najnovejšo knjigo Andreja Capudra Slovenija brez meja. Udeležence Drage 2003 sta pozdravila tudi predsednika NSi in SDS Andrej Bajuk in Janez Janša.

Drnovšek sprejel veleposlanico Argentine

Predsednik RS Janez Drnovšek je sprejel poverljivo pismo veleposlanice Argentine

tine Else Diane Rosa Kelly. Drnovšek in argentinska veleposlanica sta na pogovorih potrdila dobre odnose med državama. Slovenija posveča posebno pozornost Argentini, saj tam živi največ slovenskih izseljencev v Južni Ameriki. Argentinska veleposlanica je predsedniku čestitala za skorajšnje vključitev v Evropsko zvezo in izrazila pričanje, da bo slovensko članstvo ugodno vplivalo na razvoj političnih in gospodarskih odnosov. Predsedniku je še izrazila pričakovanje o podpori Slovenije v EZ pri reševanju velike gospodarske krize, ki vlada v Argentini. Predsednik Drnovšek je prenesel vabilo argentinskemu predsedniku Nestorju Kirchnerju, naj obiše Slovenijo, so sporočili iz urada predsednika republike.

„Praded bom potomcem te zemlje plodne“
Dr. Tine Debeljak

42. obletnica Slomškovega doma
nedelja, 21. septembra

11,45: dviganje zastav
12,00: koncelebrirana sv. maša
13,30: prijateljsko kosilo
17,00: kulturni program ob 100-letnici rojstva dr. T. Debeljaka, častnega člana doma
19,00: Spomladanski ples ob zvokih Slov. Instrumentalnega ansambla.

Prijave na kosilo do 17. septembra: Marjana Dobovšek: 4601-0643; Pavla Škraba: 4658-6157.

FAZ: Ribe in zemeljski plin

Nezaupanje, obojestransko podtikanje, izmenjava protestnih not in poskus, v spor vplesti Evropsko unijo: Kot že lansko poletje je severni Jadran tudi letos v znamenju viharja. Če je že več let tleče polemike glede morske meje med Slovenijo in Hrvaško lani razplamtela „ribiška vojna“ za Piranski zaliv, je letos to storila napoved ministrstva za gospodarstvo v Zagrebu, da želi Hrvaška skupaj z Italijo na Jadranu vzpostaviti izključno ekonomsko cono, ugotavlja nemški dnevnik Frankfurter Allgemeine Zeitung (FAZ).

Zagreb je sosednje države, tudi Slovenijo, povabil na pogovore, vendar vztraja, da je razglasitev EEZ njegova suverena pravica.

Hrvaška ima na severnem Jadranu dve želji, povezani z gospodarstvom, navaja novinar FAZ, Karl-Peter Schwarz. Prva je ribištvo - z vzpostavitvijo EEZ bi hrvaški ribiči pridobili dodatnih 50.000 km² ribjih lovišč, s čimer bi, kot upajo, svoj dohodek povečali za 200 milijonov evrov letno. Druga, precej pomembnejša, so nahajališča zemeljskega plina. Štiri nahajališča, ki skupno obsegajo 20 milijard m³ zalog zemeljskega plina, so našli zahodno od Pulja, na Jadranu pa naj bi bilo še več nahajališč. V prihodnosti naj bi namesto po plinovodu, ki poteka po kopnem iz Italije prek Slovenije, dobivali plin neposredno iz Italije.

V Ljubljani so o hrvaški napovedi vojne govorili že, ko je hrvaški predsednik Mesič marca med obiskom v Splitu prvič omenil idejo EEZ.

Ko je ministrstvo za gospodarstvo v Zagrebu načrt objavilo tudi na internetu, pa

so protesti slovenske strani začeli kar deževati, piše časnik.

Vzpostavitev EEZ bi spodnesla sporazum o slovensko-hrvaški meji, ki sta ga podpisala hrvaški premier Ivica Račan in tedanji predsednik slovenske vlade Janez Drnovšek, in po katerem naj bi Hrvaška Sloveniji odstopila koridor čez hrvaško morje do odprtega morja, navaja FAZ. Slovenski ribiči bi imeli kvečjemu možnost prečkati EEZ, da bi pred Črno goro prišli do mednarodnih voda, ali pa bi se s Hrvaško dogovorili za ribolovne kvote. Pri tem pa ne gre le za gospodarske interese - hrvaški načrti so globoko prizadeli samozavest Slovencev kot pravega „Alpe-Jadran naroda“, poudarja časnik.

Hrvaška potrebuje privolitev Ljubljane, saj konvencija o pravu morja določa, da država lahko razglasi EEZ le ob sodelovanju sosednjih držav, poudarja FAZ. Poleg tega niti Rim niti Bruselj nista pripravljena omalovaževati Slovenije, ki bo maja prihodnje leto vstopila v EU. Slovenija pa kot pogoj za začetek pogajanj o EEZ postavlja uresničevanje sporazuma o meji med Drnovškom in Račanom, kar bi Slovenijo v pogajanjih postavilo v enakopraven položaj s Hrvaško in Italijo.

Slovensko zunanje ministrstvo zastopa stališče, da je Slovenija imela že od časa nekdanje SFRJ neposreden teritorialni izhod na odprto morje in da se po razpadu nekdanje skupne države ni nič spremenilo. Hrvaška temu odločno nasprotuje, med drugim z argumentom, da je Hrvaška v SFRJ imela neposreden dostop do Alp, ki ji zdaj ni omogočen, še navaja Schwarz.

Parlament podprl stališča vlade

Odbor državnega zbora za zunanjo politiko (OZP) je razpravljal o hrvaški nameri o razglasitvi izključne ekonomske cone (EEZ) na Jadranu. Kot je po štiriurni razpravi sporočil predsednik odbora Jelko Kacin (LDS), so člani odbora podprli stališča vlade in sprejeli nekaj dodatnih sklepov. Odbor je podprl stališče vlade, da je imela Republika Slovenija vseskozi v nekdanji SFRJ kot tudi ves čas po njenem razpadu neposreden teritorialni izhod na odprto morje, zato ima tudi epikontinentalni pas in pravico do izključne ekonomske cone. Pred hrvaško

razglasitvijo EEZ ali kakršne druge cone v Jadranskem morju je potrebna dokončna rešitev meje med Slovenijo in Hrvaško. Zato vlada meni, da je rešitev v dokončni uveljavitvi sporazuma o meji, ki sta ga sklenila premiera in ki je bil parafiran, potrjen s strani obeh vlad in predstavljen v javnosti. Odbor je tudi podprl stališče vlade, da razglasitev kakršnekoli izključne cone v Jadranskem morju brez sporazuma vseh zainteresiranih držav ni sprejemljiva. Še posebej nesprejemljivo pa je razglašanje kakršnihkoli con, ki bi utegnile poseči v

morske prostore pod suverenostjo in jurisdikcijo RS. Odbor je tudi podprl stališče vlade, ki je MZZ zadoščila, da v sodelovanju s službo vlade za evropske zadeve nadaljuje z vsemi potrebnimi aktivnostmi z namenom, da zaščiti interes RS, še posebej v EU, ter da sproti obvešča vladno o razvoju dogodkov in predlaga ustrezne ukrepe. Seje so se udeležili tudi zunanji minister Dimitrij Rupel, slovenski veleposlanik v Zagrebu Peter Bekeš, strokovnjak za mednarodno pravo Miha Pogačnik ter državni sekretar Iztok Mirošič.

50. obletnica Prešernove šole na Pristavi
Sobota 13. septembra

Začetek programa ob 19:30 s slovesno sv. mašo, odkritje doprsnega bronastega kipa našega največjega slovenskega pesnika dr. Franceta Prešerna, posebno darilo za 50 let šole prvega predsednika slovenske vlade in poslanca DZ RS prof. Lojzeta Peterleta, poimenovanje razreda po pokojni dolgoletni voditeljici šole gdč. Miji Markež, nato akademija, ki jo bodo izvajali sedanji in bivši učenci. Lepo vabljeni!